

GOOCHELEN MET CIJFERS

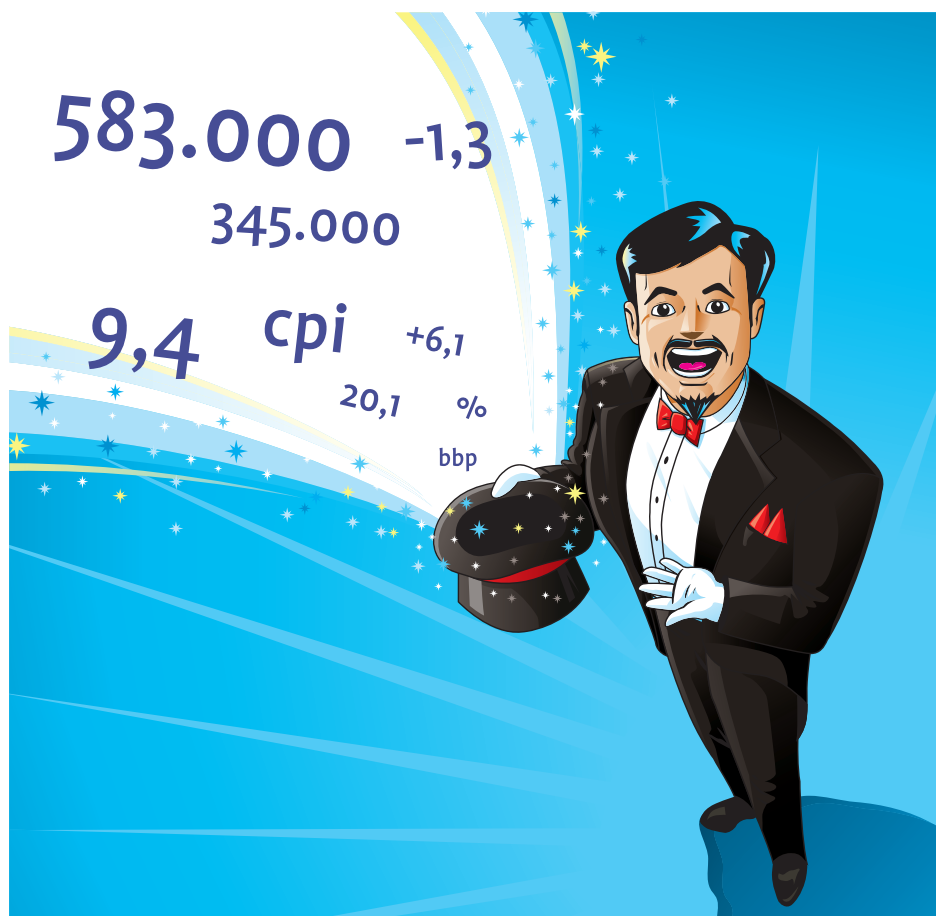
Met statistieken is alles te bewijzen. Als ook de onderliggende cijfers niet volledig waarheidsgetrouw zijn, is de relevantie van statistieken al helemaal ver te zoeken.

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIEEL ANALIST)

Het is een publiek geheim dat sommige macro-economische cijfers die door de Amerikaanse overheden worden gepubliceerd, de realiteit niet volledig weerspiegelen. Dit is deels het resultaat van subtiele wijzigingen in de berekeningsmethodes in de loop der jaren. Anderzijds heeft de Amerikaanse overheid er om verschillende redenen ook wel belang bij om bepaalde zaken iets mooier in te kleden. Het gaat meer bepaald om de index van de consumptieprijzen die de graadmeter is voor de inflatie, het cijfer van het bruto binnenlands product en het werkloosheidscijfer.

Bij de index van consumptieprijzen (cpi) wordt om te beginnen een onderscheid gemaakt tussen de zogenaamde kerninflatie ('core inflation') en de gewone ('headline') inflatie. Bij de kerninflatie blijven de prijzen van energie en voedsel buiten beschouwing, met als argument dat deze te volatiel zijn. Andere prijzen die een minstens even volatiel karakter hebben, zoals van gezondheidszorg, zitten echter wel in de kerninflatie. Bij de berekening van de gewone inflatie wegen voedsel en energie wel mee, maar in onvoldoende mate. Zo krijgen auto's en elektronica een even hoog gewicht als voeding toegekend. De cpi wordt bovendien niet gecorrigeerd voor de toename van de goedkope importproducten.

Verder wordt de zogenaamde 'asset inflation' – stijging van de aandelenkoersen en huizenprijzen – nooit in de cpi verrekend. De kosten van het wonen worden zelfs zwaar onderschat door toepassing van het concept 'owners' equivalent rent'. Maatstaf voor de woonkosten is dan het bedrag dat bewoners aan huur zouden moeten betalen, gesteld dat ze geen eigenaar waren van die woning. Tot 1983 werd ook de stijging van de huizenprijzen in rekening gebracht.

Sinds begin jaren negentig is de berekeningsmethode van de cpi nog op een aantal punten gewijzigd. Zo wordt een substitutie-effect toegepast in de veronderstelling dat producten waarvan de prijs is gestegen in de toekomst minder geconsumeerd zullen worden. Als gevolg daarvan krijgen producten die duurder worden, een lager gewicht in de totale index.

De vreemdste ingreep, die bij de invoering ervan al voor veel discussie zorgde, is

de zogenaamde 'hedonic' aanpassing. Deze houdt in dat rekening wordt gehouden met kwaliteitsverbeteringen waardoor consumenten meer waar voor hun geld krijgen. Auto's met meer comfort en een krachtigere motor waarvan de prijs in nominale termen stijgt, worden geacht goedkoper te zijn voor de consument. Een ander voorbeeld is dat van computers die steeds krachtiger worden en extra functionaliteiten krijgen. Deze 'genotsaanpassingen' zorgen in absolute